

Mariam Ghani i Omer Fast

SOTA SETGE

Instal·lació i converses al CCCB

Organitza:

CCCB Centre de Cultura
Contemporània
de Barcelona

En el marc de:

1714 / 2014

SOTA SETGE

Mariam Ghani i Omer Fast

Instal·lació i converses

Instal·lació audiovisual dels artistes Mariam Ghani i Omer Fast

Del 16 de setembre al 9 de novembre del 2014

Comissària: Chus Martínez

Hall del CCCB

Converses

16 i 25 de setembre, 2 i 3 d'octubre del 2014

Organitza i produeix:

Amb el suport del Programa Cultura de la Unió Europea, en el marc de la iniciativa "Europe City":

En el marc de:

Mitjà col·laborador:

SOTA SETGE

Introducció

En el marc de la commemoració del 300 aniversari del setge de Barcelona per part de les tropes borbòniques l'any 1714, el CCCB proposa una reflexió sobre els aspectes més contemporanis de les ciutats en setge. L'objectiu de les activitats és traslladar la noció de setge al món actual, des de les formes en què avui l'assetjament de les ciutats continua sent una realitat bèl·lica en plena vigència, fins a les estratègies de resistència amb què la ciutadania ha fet front a aquestes situacions tant a títol individual com col·lectiu.

Aquesta reflexió es durà a terme a través de diverses activitats. D'una banda, una instal·lació consistent en dues peces audiovisuals dels artistes Mariam Ghani i Omer Fast, que anirà acompanyada d'una conversa entre Mariam Ghani i la comissària Chus Martínez sobre la pràctica artística en el context del setge. De l'altra, tres debats amb periodistes i investigadors entorn dels aspectes diferencials i característics dels setges contemporanis, que inclourà també la projecció d'un documental. Dos formats de caires diferents que ofereixen una visió complementària i multidisciplinària del concepte del setge, partint tots ells de casos concrets de conflictes bèl·lics recents.

Finalment, el programa de televisió realitzat des del CCCB, "Soy cámara", oferirà un resum de les reflexions dutes a terme en les diverses activitats.

Omer Fast, *Millor a mil cinc-cents metres*, 2011.

SOTA SETGE

Instal·lació audiovisual dels artistes Mariam Ghani i Omer Fast

Com treballa una comunitat artística en un context de setge? Com, en aquestes condicions, és possible mantenir el sentit de la pràctica confiant només en les relacions internes? Aquestes i altres preguntes rellevants sobre la mateixa idea i condició de setge van ser qüestions fonamentals tractades en l'edició de la dOCUMENTA (13) de Kassel del 2012.

Kabul es va convertir en el lloc de treball per dur a terme part d'aquesta recerca, en presentar una exposició que va esdevenir central per al projecte general. En el marc de la dOCUMENTA (13), la comunitat artística i intel·lectual afganesa i participants d'altres procedències, es van reunir a Kabul i Bāmiyān en diferents ocasions al llarg de mesos, per explorar la pràctica artística contemporània en una situació precària i a la vegada compromesa.

Com es pot viure en guerra i més enllà de la guerra i dels conflictes? Especialment en temps de guerra, de suspensió del dret o en condicions de postconflicte, pot ser l'art una manera de curació? En un estat de setge el temps adquireix noves dimensions i el focus i l'ambició de qualsevol activitat es concentren en un cercle tancat. En actuar, com vam fer en aquest projecte a Kabul, com si no hi hagués cap conflicte, ni una ocupació, ni increïbles mesures de seguretat, en realitat proposàvem que es pot interferir, interrompre i canviar d'alguna manera la realitat, a cop d'afirmació i d'imaginació. Aquesta va ser la base de treball per organitzar una sèrie de seminaris i una exposició a Kabul i Bāmiyān com a part de la dOCUMENTA.

L'obvietat del cas Kabul ens va portar a reflexionar sobre la imparable progressió del que Agamben anomena «una guerra civil mundial», l'estat d'excepció com a paradigma del govern dominant en la política contemporània. I dos anys després l'experiència de Kabul segueix irradiant i el concepte de setge vinculat a la reflexió i a la pràctica artística no perd la seva força.

En el projecte «**Sota setge**» hem volgut reunir en diàleg dues peces dels artistes Mariam Ghani (Nova York, 1978) i Omer Fast (Israel, 1972). La primera és un projecte produït per la dOCUMENTA, ***A Brief History of Collapses (Una breu història de ruïnes, 2011-12)***, un dels treballs més ambiciosos de la jove cineasta d'origen afganès **Mariam Ghani**. En forma d'una doble projecció, la instal·lació aborda en paral·lel la intricada història del palau Dar ul-Aman de Kabul (Afganistan) i del museu Fridericianum, seu central des del 1955 de la dOCUMENTA, a Kassel (Alemanya), amb la finalitat d'explorar connexions i diferències en la seva concepció i estructures, en les seves històries i mites.

El palau de Dar ul-Aman de Kabul avui està en ruïnes, però quan es va construir el 1929 era part del projecte d'un rei reformista de construir un nou model de ciutat; després del bombardeig aliat de Kassel el 1943, el Fridericianum va quedar reduït a una pila de runa, però es va restaurar per tornar-lo al propòsit original per al qual va ser construït a finals del segle XVIII com a primer museu públic d'Europa. Aquest edifici ha servit,

des del 1955, com a seu central de l'exposició de la dOCUMENTA, una iniciativa que va sorgir, en la seva primera edició, de la idea d'abordar a través de l'art el trauma pel dolor infligit per Alemanya durant la guerra i com a intent de reconnectar el país amb l'àmbit de la cultura internacional. Atès que el projecte modernitzador del rei Amanul·lah, al principi del segle XX, evocava deliberadament l'ordre i els principis del neoclassicisme alemany, els dos edificis comparteixen elements constructius i decoratius. Cadascun representa un moment específic en què l'impuls cap a una societat més oberta cristal·litza en l'arquitectura; i cadascun té gravat en la seva història com s'han escombrat aquests ideals. Es construeixen i destrueixen somnis i edificis.

A l'obra, Ghani teixeix una astuta i coherent relació entre la seva narrativa, el recorregut en imatges per aquests dos edificis, i el so, un component primordial en aquest treball. La seva comprensió de la regió des d'un punt de vista que no és del tot aliè, ni tampoc absolutament familiar, la situa en una posició única per acostar-nos a una cultura que molt rares vegades se'ns presenta al marge de tòpics. Les imatges plenes de presències que són com fantasmes o espectres d'històries reals però reprimides ens remetent a la por que assetja les vores de la política actual, els futurs concebibles però no fàcilment realitzables es manifesten com a espais possibles sobreposats a espais reals, transitables. La peça uneix dos dels grans interessos de l'artista: la formació de la memòria col·lectiva i la seva posterior projecció, el seu ús –i abús–, en l'esfera pública.

Una breu història de ruïnes és fruit d'una llarga investigació sobre l'Afganistan, sobre la seva història social i, en especial, sobre els diferents episodis d'ocupació i resistència que el país ha viscut en la seva història recent, un coneixement del qual també és bona mostra la recent publicació de l'artista *A Lexicon, a nonlinear history of 20th-century Afghanistan*.

El segon treball de la instal·lació «**Sota setge**» és una pel·lícula realitzada per l'artista israelià **Omer Fast** titulada ***Five Thousand Feet is the Best (Millor a mil cinc-cents metres, 2011)***. El vídeo es basa en dues trobades amb un operador de drones Predator enregistrades en un hotel de Las Vegas el setembre del 2010. Davant la càmera, l'operador va acceptar parlar dels aspectes tècnics de la seva feina i de la seva rutina diària. Fora de càmera i confidencialment va comentar una mica els incidents recurrents en què l'avió no tripulat va disparar tant contra milicians com contra civils –i els problemes psicològics que va patir com a conseqüència–, abans de posar fi bruscament a l'entrevista. En lloc de buscar notícies relacionades o imatges documentals amb l'objectiu de completar la seva història censurada, Omer Fast segueix un actor que fa el paper de l'operador de drones que seu de mala gana per a una entrevista en un fosc hotel. L'entrevista s'interromp repetidament per les digressions de l'actor, que porten l'espectador a voltar per Las Vegas de manera desorganitzada. Les històries, explicades en ràpids flaixbacs, conformen un argument circular que tanmateix torna ara i adés a la veu i la cara borrosa del pilot, i a la seva història inacabada.

Chus Martínez

A Brief History of Collapses

(Una breu història de ruïnes, 2011-12). Mariam Ghani.

Dos canals, videoinstal·lació d'alta definició, color, 5.1- so, 22 min (versió original en anglès). Guió / direcció / edició / narració – Mariam Ghani; ajudant de direcció / coreografia – Erin Kelly; ajudant d'edició – Uгла Hauksdottir; score – Qasim Naqvi; so – Andrew Munsey; encarregat i produït per dOCUMENTA (13)

Subvencionat per la Graham Foundation for Advanced Studies in the Fine Arts

MARIAM GHANI

Mariam Ghani és una artista, cineasta, escriptora i professora resident a Brooklyn. La seva pràctica artística explora com es construeixen i reconstrueixen les històries, els llocs, les identitats i les comunitats, i com els canviants relats públics i privats integren i qüestionen aquestes construccions.

Els seus vídeos i instal·lacions s'han presentat internacionalment en museus com el MoMA de Nova York, la Tate Modern de Londres i la National Gallery de Washington, i en propostes com DOX de Copenhaguen, Transmediale de Berlín, Futura de Praga, Curtacinema de Rio de Janeiro, EMAP de Seül, d/Art de Sydney, Bodhi Art de Bombai i Rotterdam Film Festival, a les biennals de Xarjah i Liverpool i a la dOCUMENTA (13), a Kassel i Kabul. Els seus projectes públics i participatius han tingut el suport de Creative Time (Nova York), Visual Foreign Correspondants (Berlín i Amsterdam), CEPA Gallery (Buffalo), Arab American National Museum (Detroit), Turbulence, Longwood i artwurl (en línia). Els seus textos han aparegut a *Abitare*, *Filmmaker*, *FUSE*, *Mousse*, *Pavilion* i, en línia, *Sarai Reader*, *Radical History Review* i *The New York Review of Books*. Guardonada amb la NYFA i la Soros Fellowships, ha obtingut subvencions de la Graham Foundation, la CEC ArtsLink, la Mid-Atlantic Arts Foundation i l'Experimental Television Center, i ha fet residències a Eyebeam Atelier i Smack Mellon (Nova York) i a Akademie Schloss Solitude (Stuttgart). Els seus escrits de crítica sobre desaparició, política, poètica, cinema i vídeo i arxius en xarxa s'han difós arreu. Ghani també fa conferències i organitza exposicions, tallers i debats. Llicenciada en literatura comparada a la Universitat de Nova York, va fer un màster de fotografia, vídeo i mitjans afins a l'School of Visual Arts (Nova York) i ha impartit classes en diverses universitats. Actualment és professora visitant a la Universitat de Nova York.

Mariam Ghani. *Una breu història de ruïnes*, 2011-12

Mariam Ghani. *Una breu història de ruïnes*, 2011-12

Five Thousand Feet is the Best

(Millor a mil cinc-cents metres, 2011). Omer Fast

Monocanal, vídeo d'alta definició, color, so, 30 min (versió original en anglès)

Edició 6 (+ 2 A. P.)

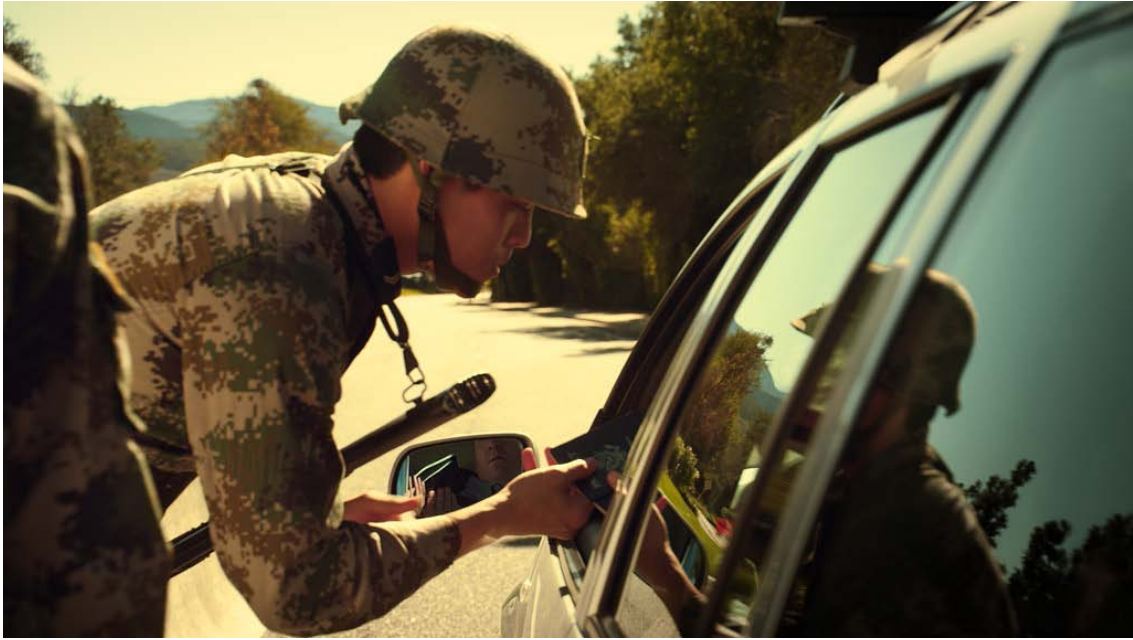
OMER FAST

Omer Fast és un dels videoartistes més destacats del panorama internacional contemporani. En les seves produccions documentalitza la ficció introduint la subjectivitat i l'experiència real en escenaris ambigus. Com es construeixen les històries? Com afecta la memòria en l'acte de construir una narració? L'obra d'Omer Fast utilitza sovint el format d'entrevista com a estratègia per aproximar-se a la realitat, però la seva intenció no és descobrir la veracitat d'uns fets, sinó la veritat que sorgeix de les narracions i les representacions. L'artista es nodreix d'històries i testimonis que expliquen les seves vivències personals però que qüestionen el seu caràcter de realitat o autenticitat. Manipula els personatges i altera les escenes, i les històries cobren nova vida, adquireixen noves seqüències o es recomponen amb diferents formes. La narració resultant, malgrat ser una completa ficció, està construïda amb les paraules i gestos del narrador original, fet que li permet mantenir un ancoratge en el món real.

Nascut a Jerusalem el 1972, va viure als Estats Units i actualment resideix a Berlín. Va estudiar a la Universitat de Tufts (Boston) i va obtenir un màster en belles arts al Hunter College (Nova York). Ha rebut premis tan prestigiosos com el de la Nationalgalerie de Berlín (2009) i el del Whitney Museum of American Art de Nova York (2008). Recentment la seva obra s'ha exposat, entre molts altres llocs, a la Barbican Art Gallery de Londres, la Baselland Kunsthhaus de Basilea, el Museum Moderner Kunst Stiftung Ludwig de Viena, el Guggenheim de Nova York, l'Hamburger Bahnhof de Berlín, el Moderna Museet d'Estocolm, la Biennial de Venècia, i el Centre Pompidou de París.

"Desgraciadament, la llum al final del túnel és només un altre túnel ..." *
* Sandy Berger, National Security Advisor de Bill Clinton,
responent a la missió del primer Predator drone a l'Afganistan el 2000.
Citat a *Ghost Wars* per Steve Coll

Omer Fast, *Millor a mil cinc-cents metres*, 2011.

CHUS MARTÍNEZ

Nascuda el 1972 a Ponteceso (A Coruña), va estudiar filosofia i història de l'art. Actualment és directora de l'Institute of Art de l'FHNW Academy of Art and Design de Basilea (Suïssa). Anteriorment ha sigut conservadora en cap a El Museo del Barrio de Nova York, cap de departament i membre del Core Agent Group a la dOCUMENTA (13), conservadora en cap del MACBA de Barcelona (2008-11), directora de la Frankfurter Kunstverein (2005-08) i directora artística de la Sala Rekalde de Bilbao (2002-05). Ha participat a la Biennal de Venècia del 2005 i ha sigut assessora curatorial del Carnegie International i de la 29a Biennal de São Paulo. Paral·lelament ha comissariat nombroses exposicions durant el seu pas per la Frankfurter Kunstverein i el MACBA, i també en altres institucions, com el Museu d'Art Reina Sofia de Madrid. Chus Martínez imparteix conferències, escriu regularment assajos crítics en catàlegs i és col·laboradora habitual d'*Artforum*, entre altres revistes d'art internacionals.

SOTA SETGE

Converses

amb Chus Martínez, Mariam Ghani, Ahron Bregman, Chris Woods, Tonje Hessen Schei, Jordi Pérez Colomé, Leila Nachawati i Lali Sandiumenge

L'estratègia militar del setge és tan antiga com el concepte mateix d'assentament i ciutat. Malgrat que, amb les transformacions de les tècniques bèl·liques i l'armament a principis del segle XX, es va pensar que el setge era una estratègia militar esgotada, el cert és que el setge ha continuat tenint vigència en els conflictes contemporanis. Kabul, Homs, Gaza, entre d'altres, són ciutats que han tingut el trist mèrit d'incorporar a la seva història recent l'experiència del setge.

Paral·lelament a la instal·lació i a la conversa inaugural es programaran tres debats amb els quals s'aprofundirà en la noció del setge contemporani.

Dues sessions de debat giraran entorn dels aspectes concrets que estan revolucionant la noció clàssica d'aquest concepte, fruit dels avenços tecnològics que han transformat les tàctiques bèl·liques, així com les estratègies de resistència amb què la ciutadania ha fet front a aquestes situacions. Dos exemples concrets d'aquests desenvolupaments són, d'una banda, els vehicles aeris no tripulats (*drones*), i de l'altra, la xarxa i els mitjans digitals com a vies de lliure accés i difusió d'informació no censurada.

Una tercera sessió es dedicarà a tractar un dels setges més paradigmàtics de la contemporaneïtat, el setge permanent a la franja de Gaza.

En aquests debats, plenament vinculats a l'actualitat i a casos reals de conflictes bèl·lics, hi participaran periodistes i investigadors que oferiran els resultats de la seva recerca més recent, des d'una perspectiva crítica i rigorosa.

Lucian Muntean Copyright @ Flimmer Film 2014

16 setembre

Treballar sota setge

En el marc de la inauguració de la instal·lació "Sota setge", la comissària **Chus Martínez** conversa amb l'artista **Mariam Ghani** sobre les dificultats i reptes de la pràctica artística sota el setge. Durant la sessió es projectarà *The Red Tapes (Les cintes vermelles)*, una realització de Mariam Ghani a partir de clips i notícies rescatats de la Filmoteca Afganesa al voltant de l'ascens i caiguda del comunisme afganès.

25 setembre

Gaza. El setge permanent

La situació de la franja de Gaza, actualment epicentre del conflicte entre Israel i Palestina, és la mostra més evident de la vigència del setge avui en dia. La supervivència dels ciutadans de la franja està supeditada a la voluntat dels territoris veïns, que controlen les vies d'abastiment de la regió, la circulació de persones i l'entrada de l'ajut humanitari internacional. Aquest bloqueig, d'efectes devastadors en el pla material i econòmic, s'agreuja durant les crisis que desemboquen en enfrontaments militars directes, quan Gaza es converteix en el paradigma del setge en el seu sentit més estricte.

Amb la participació de:

AHRON BREGMAN

Ahron Bregman és doctor en Estudis de Guerra i professor al King's College de Londres. Anteriorment havia servit en l'exèrcit israelià durant sis anys, prenent part en la Guerra del Líban del 1982, i posteriorment va treballar com a assistent parlamentari a la Knesset, el parlament d'Israel. La seva perspectiva crítica i el seu coneixement de primera mà sobre el conflicte entre Israel i Palestina l'han portat a escriure diversos llibres sobre aquesta qüestió, entre ells, *La ocupación (Crítica, 2014)* que presentarà al CCCB en aquesta sessió.

2 d'octubre

Drones. El setge a distància

Els *drones* posen en joc un dels fonaments de la guerra: la presència dels combatents en el camp de batalla. L'enorme distància geogràfica entre l'executor i la víctima, la seva representació virtual sobre la pantalla, l'asèpsia i la comoditat de poder matar sense esforç: l'efecte dels *drones*, en molts casos mortífer, es difumina cada cop més

per a qui fa ús d'aquesta tecnologia, amb totes les implicacions ètiques que això comporta. Els *drones* estan portant la guerra cap a una nova dimensió, i tot indica que el seu ús, habitual en conflictes com la guerra encoberta dels EUA a Pakistan, s'estendrà en el futur.

Amb la participació de:

CHRIS WOODS

Chris Woods és periodista; col·labora amb el diari *The Guardian* i ha format part de l'equip del Bureau of Investigative Journalism, una organització independent de recerca periodística que està fent seguiment de la guerra encoberta amb *drones* dels EUA al Pakistan, Yemen i Somàlia. Mitjans com la BBC o el New York Times han fet ús dels resultats de la seva investigació de dos anys, un exhaustiu seguiment dels atacs amb *drones* perpetrats pels EUA, que ha posat al descobert aspectes no revelats al públic. Actualment Chris Woods està escrivint el llibre *Sudden Justice*, on segueix aprofundint en la seva recerca. Per la seva aportació periodística, Chris Woods ha rebut el Martha Gellhorn Prize de periodisme.

TONJE HESSEN SCHEI

Cineasta noruega, directora del documental *Drone* (2014). Tonje Hessen Schei ha treballat en l'àmbit de la producció independent de documentals durant vint anys, centrant-se en temàtiques de drets humans, medi ambient i justícia social. Altres obres de la cineasta són *Play Again* (2010) i *Independent Intervention* (2006). Hessen Schei va ser el 2011 directora del festival Human Rights Human Wrongs i ha rebut diversos premis internacionals per les seves produccions.

JORDI PÉREZ COLOMÉ

Periodista expert en política internacional i director de la revista cultural *El Ciervo*. És comentarista habitual de la política exterior dels Estats Units, de la qual fa una anàlisi crítica al seu blog Obama World i a eldiario.es. Així mateix, és un bon coneixedor de la política i els conflictes actuals a l'Orient Mitjà, zona que ha visitat diverses vegades. És autor de sis llibres, la majoria dels quals sobre política nord-americana, entre ells *La historia de tres campañas* (2013). Ha rebut els premis José Manuel Porquet de periodisme digital (2012) i Letras Enredadas (2014), atorgat per iRedes.

Projecció del documental ***DRONE*** (2014)

El documental, dirigit per Tonje Hessen Schei, aborda els diversos aspectes i actors implicats en la guerra encoberta dels EUA al Pakistan, cas paradigmàtic de l'ús de *drones* amb finalitats militars. Es tracta d'un mosaic amb testimonis de primera mà, des dels joves pilots reclutats per l'exèrcit en fires de videojoc que carreguen amb el pes moral d'implementar un programa d'assassinat selectiu, fins a periodistes i activistes pels drets humans que s'oposen a l'ús d'aquesta tecnologia. El documental

reflexiona així mateix sobre la redefinició de la guerra i el silenci dels governs en l'ús i els resultats dels *drones*.

3 d'octubre

Síria. El setge informatiu

En el setge, la informació és una arma de gran poder, en la mateixa mesura que ho és la desinformació; un dels casos que millor ho exemplifica és el bloqueig informatiu dut a terme en la guerra de Síria, perpetrat pels diversos bàndols implicats en el conflicte. El règim siríà imposa una fèrria censura als mitjans locals i internacionals, a la vegada que els grups gihadistes que han entrat més recentment en el conflicte rebutgen la presència de periodistes occidentals en el terreny. En aquest context de censura, però, la participació ciutadana i la xarxa s'han convertit en valuoses fonts d'informació sobre el conflicte, i han permès la resta del món conèixer la realitat de la guerra des de la perspectiva ciutadana. Paradoxalment, l'abundància d'imatges que descriuen la gravetat del conflicte no sembla ser suficient a la comunitat internacional per tal d'intervenir-hi.

Amb la participació de:

LEILA NACHAWATI

Leila Nachawati, d'origen sirí-espanyol, és professora de Comunicació a la Universitat Carlos III de Madrid i és especialista en comunicació i defensora dels drets humans a Orient Mitjà i nord d'Àfrica. La seva recerca es centra en la censura dels mitjans en contextos repressius i la dimensió social de la tecnologia per a defensar la llibertat d'expressió. És responsable del projecte Syria Untold, una base de dades de projectes i activistes siris on es mostren les diverses iniciatives que han sorgit al país per tal de superar la repressió i el bloqueig mediàtic. Ha col·laborat amb diversos mitjans com Global Voices Online, Al-Jazeera, El Mundo o eldiario.es.

LALI SANDIUMENGE

Lali Sandiumenge és periodista freelance i ha viscut a Lima, Brusel·les, Rabat i El Caire, des d'on ha escrit cròniques per a mitjans com ara el diari Público o la revista digital Frontera D. Durant la seva estada a Egipte va realitzar, en el blog "Guerrilleros del teclado", un seguiment dels activistes implicats en diverses vagues laborals que serien el germen de les mobilitzacions del 2011. Fruit d'aquesta investigació és el llibre *Guerrillers del teclat. La revolta dels bloguers àrabs des de dins* (La Magrana, 2012), on narra històries personals de diversos ciberactivistes àrabs en la seva lluita per denunciar els abusos dels règims oficials i el seu paper en les revolucions.

SOTA SETGE

“Soy cámara” - Programa TV

Des de l'any 2009, el CCCB compta amb un programa mensual a TV2. “Soy cámara” és un programa audiovisual produït pel CCCB i TVE que, seguint la voluntat de poder ampliar la seva programació més enllà del Centre, utilitza Internet com un canal més per poder oferir i compartir la seva programació. “Soy cámara” no es limita a ser una agenda del Centre, sinó que se serveix dels diferents continguts del CCCB per reflectir les àrees més inquietes del pensament i la cultura, dins i fora del recinte.

En el marc de les commemoracions del setge de Barcelona i com a cloenda de les activitats proposades, el CCCB realitzarà un programa especial de “Soy cámara” on es reflectiran les reflexions dutes a terme durant les sessions de debat i a partir de les instal·lacions audiovisuals.